

POLICJA

KWARTALNIK KADRY KIEROWNICZEJ POLICJI

Volume 19, Issue 2

Year 2018

Zasady użytkowania nasobnych kamer video przez policjantów służby patrolowej w państwach Europy Zachodniej i USA

Kompetencje zawodowe dzielnicowych

WYŻSZA SZKOŁA POLICJI W SZCZYTNIE

NOWOŚCI WYDAWNICZE WYDAWNICTWA WYŻSZEJ SZKOŁY POLICJI

Bezpieczeństwo dokumentów publicznych

Pod redakcją
Marka Fałdowskiego

ISBN 978-83-7462-654-5

oprawa twarda,
format B5,
ss. 304

Przestępczość teleinformatyczna 2017

Pod redakcją
Jerzego Kosińskiego

ISBN 978-83-7462-638-5

oprawa miękka,
format B5,
ss. 404

Paweł Lubiewski

Nielegalna imigracja. Przeciwdziałanie, aspekty instytucjonalne i prawne. Część 2

ISBN 978-83-7462-640-8

oprawa twarda,
format B5,
ss. 236

Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych. Wydanie II uzupełnione i uaktualnione

Pod redakcją naukową
Bernarda Wiśniewskiego

ISBN 978-83-7462-642-2

oprawa twarda,
format B5,
ss. 320

POLICJA

KWARTALNIK KADRY KIEROWNICZEJ POLICJI

Komitet redakcyjny: przewodniczący — Marek Fałdowski; członkowie: Jarostaw Szymczyk, Michał Stępiński, Irmina Gołębiowska, Małgorzata Borowik, Krzysztof Pobuta, Waldemar Zubrzycki, Magdalena Zubańska, Olga Balyńska, Wasyl Franczuk, Bence Mészáros

Zespół redakcyjny: Zbigniew Mikołajczyk (redaktor naczelny), Aneta Tyżwa (zastępca redaktora naczelnego), Agata Tyburska (sekretarz redakcji), Mariola Bil (redaktor językowy)

Redakcja wydawcy: Małgorzata Bukowska, Iwona Pac, Anika Pogorzelska (redakcja językowa), Adam Rogala (redakcja techniczna)

Wydawca: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, 12-100 Szczytno, ul. Marsz. J. Piłsudskiego 111, e-mail: wwip@wspol.edu.pl, telefony kontaktowe: 89 621 51 50 (red. nacz.), 89 621 59 21 (zast. red. nacz.), 89 621 51 02 (sekretarz red.), fax 89 621 54 48

© Wszelkie prawa zastrzeżone — WSPol Szczytno

ISSN 1640-9280

Wersją referencyjną tytułu jest wersja drukowana

Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 12 grudnia 2016 r., za publikację w naszym periodyku „Policja. Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji” uzyskuje 6 punktów w kategorii czasopism naukowych nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (IF).

SPIS TREŚCI

MATERIAŁY / MATERIALS

- Marek Fatdowski, *Wybrane formy doskonalenia zawodowego realizowane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie w zakresie identyfikacji i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym* / *SELECTED FORMS OF IN-SERVICE TRAINING CONDUCTED BY THE POLICE ACADEMY IN SZCZYTNO IN THE AREA OF IDENTIFICATION AND COMBATTING THREATS OF TERRORIST CHARACTER* 2
- Zbigniew Kazimierz Mikołajczyk, *Poznawcze i użytkarne aspekty zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na poziomie lokalnym* / *COGNITIVE AND UTILITARIAN ASPECTS OF ENSURING ROAD TRAFFIC SAFETY AT THE LOCAL LEVEL* 7
- Piotr Czyżyk, Ernest Rabij, *Współpraca Policji z Krajową Administracją Skarbową* / *POLICE COOPERATION WITH THE NATIONAL REVENUE ADMINISTRATION (NRA)* 14
- Rafał Jan Bałdyga, *Monitoring wizyjny na stadionie piłkarskim w aspekcie prawnokryminalistycznym oraz jego wpływ na bezpieczeństwo meczów piłki nożnej. Analiza prawnokryminalistyczna oraz raport z przeprowadzonych badań* / *MEDIA ALS BROKER IN RELATION BETWEEN FOOTBALLFANS AND SOCIETY. THEORY AND REPORT OF SURVEY* 21

OKIEM PRAWNIKA / IN THE LAWYER'S EYES

- Paweł Gacek, *Opinia organizacji zakładowej związku zawodowego policjantów w sprawie zwolnienia ze służby w Policji (art. 43 ust. 3 ustawy o Policji)* / *STATEMENT OF THE ORGANIZATION OF THE TRADE UNION OF POLICEMEN IN THE ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS CONCERNING THE CASE OF DISMISSING FROM THE SERVICE IN THE POLICE (ARTICLE 43 (3) ACT OF THE POLICE)* 26
- Michał Grudecki, *Żebractwo w prawie wykroczeń* / *MENDICANCY IN THE MISDEMEANOR LAW* 38
- Grzegorz Michalski, *Kwalifikacja prawna urządzania tzw. gry w trzy karty* / *LEGAL CLASSIFICATION OF THREE CARD MONTE GAME* 46

POLICJE ŚWIATA

- Rafał Wasiak, *Zasady użytkowania nasobnych kamer video przez policjantów służby patrolowej w państwach Europy Zachodniej i USA* / *THE RULES OF USE OF BODY-WORN CAMERAS BY PATROLMEN IN WESTERN EUROPE AND IN THE U.S.A.* 54

RAPORT Z BADAŃ / RESEARCH REPORT

- Anna Rycaj-Pilipczuk, *Zagrożenie terrorystyczne Polski w kontekście napływu imigrantów* / *TERRORIST THREAT IN POLAND IN THE CONTEXT OF THE INFLUX OF IMMIGRANTS* 68

DOSKONALENIE ZAWODOWE / PROFESSIONAL PERFECTING

- Piotr Łuka, Karolina Micek-Cybulska, *Kompetencje zawodowe dzielnicowych* / *PROFESSIONAL COMPETENCE OF DISTRICT CONSTABLE* 76
- Adam Płaczek, *Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy zespołów medycznych Policji* / *PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF OFFICERS OF THE POLICE MEDICAL TEAMS* 81
- Rafał Kotapka, *Badania broni w laboratoriach kryminalistycznych* / *FIREARM INVESTIGATION IN FORENSIC LABORATORIES* 85

BIBLIOTEKA WSPOL / LIBRARY OF THE POLICE ACADEMY IN SZCZYTNO

- Jadwiga Rykowska, *Narkotyki — wykrywanie, zabezpieczanie, likwidacja. Wybór publikacji dostępnych w Bibliotece Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie* / *DRUGS — DETECTION, PROTECTION, LIQUIDATION. SELECTION OF PUBLICATIONS AVAILABLE IN THE LIBRARY OF THE POLICE ACADEMY IN SZCZYTNO* 93

FOTOKRONIKA / PHOTO CHRONICLE 97

MATERIAŁY

Marek Fałdowski¹

Wybrane formy doskonalenia zawodowego realizowane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie w zakresie identyfikacji i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym

Streszczenie: *Terroryzm jest jednym z najpoważniejszych zagrożeń, które na stałe zakorzeniły się w świadomości społeczeństw. Obecnie przybrał realne kształty zwłaszcza w państwach Europy Zachodniej. Aktualnie to jedno z najpoważniejszych zagrożeń światowego porządku. Terroryzm stanowi rodzaj przestępczej działalności skierowanej przeciwko instytucji państwa, a także społeczności zamieszkującej określone terytorium. Współczesny terroryzm posiada naturę znacznie bardziej skomplikowaną, niż miało to miejsce w przeszłości, stał się zjawiskiem powszechnym. Czerpie z możliwości, jakie daje postęp, szczególnie nowe technologie. Obecnie nie zna granic, stąd międzynarodowe, formalne i nieformalne sojusze na rzecz jego zwalczania. Zagrożenia terrorystyczne wykazują dużą zmienność i dynamizm, a to sprawia, że wciąż nie wypracowano w pełni skutecznego systemu jego zwalczania. W ostatnich latach obserwujemy nowe formy współdziałania organizacji terrorystycznych z międzynarodowymi grupami przestępczymi. Wynika to z konieczności dostosowania metod pozyskiwania środków finansowych na prowadzoną działalność terrorystyczną. Obszar ten jest rozpoznawany przez organizacje zwalczające terroryzm, stanowiąc jednocześnie element edukacji, również w Policji. Efektywność kształcenia, a przede wszystkim jego jakość były celem wielu opracowań teoretycznych i badań empirycznych. Polski system szkolenia funkcjonariuszy Policji oparty jest na dwóch rodzajach szkoleń, tj. szkoleniu zawodowym i doskonaleniu zawodowym. Ważną rolę w tym systemie odgrywa Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, która w obszarze zagrożeń terrorystycznych prowadzi wiele przedsięwzięć edukacyjnych. Opracowanie przedstawia udział uczelni w edukacji na rzecz zwalczania terroryzmu.*

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, terroryzm, zagrożenia, szkolenie, Policja

Abstract: *Terrorism is one of the most serious threats which is permanently rooted in the conscience of societies. Currently it has taken a real shape especially in the Western European countries. At present it is one of the most serious threats to the world order. Terrorism constitutes a kind of criminal activity aimed against the institution of a state, as well as the society living in a particular territory. Modern terrorism has a significantly more complicated nature than it was in the past, it has become a common phenomenon. It uses the possibilities given by the progress, especially new technologies. Nowadays it does not know any boundaries, thus international, formal and informal alliances are formed to counteract it. Terrorist threats display large variability and dynamism, and it causes, that an effective system of combating them has not been developed yet. In the past years we could observe new forms of cooperation of terrorist organizations with international criminal groups. It results from the necessity to adjust methods of acquiring financial means for the conducted terrorist activity. This area is recognized by organizations combating terrorism and at the same time it comprises an element of education, also in Police. The efficiency of education, and above all its quality have been the objective of many theoretical studies and empirical researches. The Polish system of educating Police officers is based on two types of trainings, i.e. professional training and in-service training. A very important role in this system is played by the Police Academy in Szczytno, which has conducted a lot of educational undertakings in the area of terrorist threats. The following study presents the participation of the academy in education for combating terrorism.*

Keywords: security, terrorism, threats, training, Police

Wprowadzenie

Terroryzm, będąc jednym z najpoważniejszych zagrożeń na stałe zakorzenionych w świadomości społeczeństw, zwłaszcza w Europie przybrał obecnie realne kształty. Aktualnie to jedno z najpoważniejszych zagrożeń światowego porządku. Jest to rodzaj przestępczej działalności skierowanej przede wszystkim przeciwko instytucji pań-

stwa. To bezprecedensowe wymuszenie określonego zachowania przy zastosowaniu gwałtownych i niewspółmiernych, zwykle drastycznych środków niosących wiele ofiar śmiertelnych². Współczesny terroryzm posiada naturę znacznie bardziej skomplikowaną, niż miało to miejsce w przeszłości. Stał się zjawiskiem powszechnym, a przez to już w samym odbiorze społecznym widoczne są objawy zubożenia na jego przejawy. Owo zubożenie społeczne skłania terrorystów do eskalowania przemocy, a to powoduje, że wciąż znajduje się on w kręgu zain-

¹ Insp. dr Marek Fałdowski — komendant-rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Adres do korespondencji: <rektor@wspol.edu.pl>.

² W. Zubrzycki, *Tak zwany terroryzm*, Szczytno 2017, s. 5.

teresowania społecznego, wywierając znaczną presję ustalającą pozycję terrorystów wobec drugiej strony konfliktu³. Historyczne ujęcie badanego zjawiska wskazuje, że terroryzm jest zmienny oraz przyjmuje zróżnicowane postaci. Czerpie z możliwości, jakie daje postęp, szczególnie nowe technologie. Obecnie nie zna granic, stąd międzynarodowe, formalne i nieformalne koalicje na rzecz jego zwalczania. Zagrożenia terrorystyczne wykazują dużą zmienność i dynamizm, co sprawia, że wciąż nie wypracowano w pełni skutecznego systemu jego zwalczania. Ewolucja metod działania terrorystów zmusza do systematycznego przeglądu i doskonalenia procedur antyterrorystycznych oraz mechanizmów istniejących w państwach w szczególności narażonych na ten rodzaj przemocy. Stale podejmowane są systemowe działania antyterrorystyczne, dostosowywane do dynamicznie rozwijającego się zjawiska⁴.

Poszukując zakresu znaczeniowego badanego pojęcia, definicji, można zauważyć, że terroryzm traktowany jest odmiennie w różnych krajach. Uzależnione jest to m.in. od sytuacji politycznej, militarnej, a nawet ekonomicznej poszczególnych państw. Przykładowo w państwach arabskich, czy szerzej: afrykańskich, azjatyckich, zdarza się, że pojęcie to jest interpretowane jako zjawisko pozytywne, utożsamiane z walką narodowyzwolenczą, obroną religijnych przekonań⁵. Ponadto jednoznaczne nazwanie określonego zdarzenia aktem terrorystycznym jest trudne, zwłaszcza bez szczegółowego zbadania okoliczności, ewentualnych skutków, szczególnie motywów sprawców. Również w polskiej literaturze przedmiotu pojęcie terroryzmu przedstawiane jest przez ekspertów odmiennie, jednak z pewnymi stałymi i charakterystycznymi elementami. Ogólnie definiowane jest jako wykorzystanie przemocy albo groźby użycia przemocy w celu osiągnięcia pewnych celów politycznych lub ideologicznych⁶. Inna definicja terroryzmu wskazuje, że jest to pewien ogólnie wskazany rodzaj czynów przestępnych, służących stosowaniu przemocy dla realizacji określonych celów strategicznych⁷. Jeszcze inna podaje, że terroryzm jest ideologią wykorzystującą terror jako narzędzie. Stosowanie terroru jest głównym, często jedynym narzędziem osiągania celów politycznych i wykorzystywane jest przez słabszą stronę w konflikcie asymetrycznym⁸. Co do zasady istotą

terroryzmu w ujęciu zagrożeń asymetrycznych jest działanie pośrednie, czyli omijanie silnych stron przeciwnika i atakowanie jego najbardziej wrażliwych miejsc⁹. Analizując przypadki współczesnego terroryzmu i okoliczności jego występowania, można wyodrębnić najbardziej istotne elementy aktów terrorystycznych:

- podmiot działania, którym mogą być pojedyncze osoby lub grupy, dokonuje danego czynu w imieniu własnym lub określonej organizacji;
- motyw działania, którym może być: chęć zamianowania swojej obecności w społeczeństwie lub zwrócenia uwagi opinii publicznej na głoszone przez dany podmiot hasła; okazanie swojej niechęci do aktualnego porządku prawnego i ukształtowanych zasad współżycia społecznego lub zasad danego ugrupowania politycznego czy religijnego, ich lekceważenia; chęć obniżenia autorytetu władzy i uszczuplenia przez to jej siły oraz znaczenia społecznego; chęć skłonienia określonego rządu, aby zachował się w sposób oczekiwany przez terrorystów; odwet za określone posunięcia rządów lub jego agend, negatywnie ocenianych przez podmiot działania;
- metoda działania, która polega na przemocy ukierunkowanej na wywołanie strachu, paniki lub wzburzenia społecznego, w celu wpłynięcia na pożądany przez terrorystów rozwój sytuacji;
- przedmiot zamachu, którym są z reguły bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, życie i zdrowie lub wolność często zupełnie przypadkowych osób, a także mienie i obiekty użyteczności publicznej;
- uzasadnienie zamachu określoną ideologią;
- kryminalizacja czynu, co oznacza, że dany czyn musi wyczerpywać znamiona określonego przestępstwa¹⁰.

Podnoszonej tematyce rozważań przeciwstawiane są zagadnienia związane z przeciwdziałaniem temu zjawisku. Do podstawowych składników systemu przeciwdziałania terroryzmowi zalicza się profilaktykę, rozpoznawanie i reagowanie. Profilaktyka na rzecz zwalczania zagrożeń terrorystycznych postrzegana jest jako edukacja i przygotowanie społeczeństw do ewentualnego ataku terrorystycznego. Rozpoznawanie utożsamiane jest z identyfikacją grup terrorystycznych, celów działania i możliwości ich realizacji. Natomiast wspomniane reagowanie rozumiane jest jako zdolność do fizycznej neutralizacji zagrożenia, również posiadanie odpowiedniego systemu prawnego umożliwiającego skuteczne ściganie podejrzanych o działalność terrorystyczną¹¹. Zwalczanie tego typu zagrożeń, niezwykle szkodliwych i destrukcyjnych społecznie, powierza się wyspecjalizowanym służbom. Jedną z takich

³ B.M. Jenkins, *The Future Course of International Terrorism*, The Rand Paper Series 1985, s. 7.

⁴ A. Furgata, D. Szlachter, A. Tulej, P. Chomentowski, *Struktura podmiotowa systemu walki z terroryzmem w Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] W. Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Warszawa 2011, s. 99.

⁵ R. Borkowski, *Terroryzm* [w:] R. Borkowski (red.), *Konflikty współczesnego świata*, Kraków 2001, s. 115.

⁶ T. Białek, *Terroryzm. Manipulacja strachem*, Warszawa 2015, s. 144.

⁷ K. Indecki, *Prawo karne wobec terroryzmu i aktu terrorystycznego*, Łódź 1998, s. 21.

⁸ K. Jałoszyński, *Typologia terroryzmu* [w:] K. Jałoszyński, B. Wiśniewski (red.), *Terroryzm. Diagnoza, zadania administracji publicznej w przeciwdziałaniu zjawisku*, Bielsko-Biała 2007, s. 62.

⁹ S. Koziej, *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006, s. 35.

¹⁰ K. Liedel, *Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego w polskiej polityce bezpieczeństwa*, Warszawa 2010, s. 36.

¹¹ J. Bartoszek, *Rola Policji w krajowym systemie przeciwdziałania przestępczości o charakterze terrorystycznym* [w:] W. Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym...*, wyd. cyt., s. 266.

zaangażowanych w zwalczanie zagrożeń terrorystycznych służb jest Policja, której podstawowe zadania, zgodnie z ustawą o Policji, obejmują:

- ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, jak też współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców¹².

Ponadto w prawie policyjnym wprost znajdują się odniesienia do kompetencji Policji w zakresie zagrożeń terrorystycznych. Między innymi wcześniej przywoływana ustawa o Policji zawiera takie sformułowania jak: „w razie zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, jeżeli siły Policji są niewystarczające do wykonania ich zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych uzgodniony z Ministrem Obrony Narodowej, może zarządzić użycie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej do udzielenia pomocy Policji”¹³. Dodać należy, że w strukturze Policji funkcjonują wyspecjalizowane podmioty zajmujące się zwalczaniem terroryzmu, a nad ich działalnością nadzór sprawuje Biuro Operacji Antyterrorystycznych (BOA)¹⁴. Zadaniem BOA jest m.in. przeciwdziałanie terroryzmowi i jego fizyczne zwalczanie oraz organizowanie, koordynowanie i nadzоровanie działań Policji w tym zakresie, w szczególności:

- prowadzenie działań bojowych oraz rozpoznawczych zmierzających do likwidowania zamachów terrorystycznych, a także przeciwdziałanie zdarzeniom o takim charakterze, w tym działań o szczególnym stopniu skomplikowania oraz w środowisku narażonym na występowanie czynnika chemicznego, biologicznego, promieniowania jonizującego, nuklearnego i materiału wybuchowego;
- prowadzenie działań wymagających użycia specjalistycznych sił i środków lub stosowania specjalnej taktyki działania;
- prowadzenie negocjacji policyjnych;
- wykonywanie zadań wspierających działania ochronne podejmowane wobec osób podlegających ochronie;

- wspieranie działań jednostek organizacyjnych Policji i komórek organizacyjnych KGP w warunkach szczególnego zagrożenia lub wymagających określonych kwalifikacji i umiejętności;
- koordynowanie przygotowań Policji do prowadzenia działań bojowych, minersko-pirotechnicznych i negocjacji policyjnych;
- analizowanie różnych aspektów zwalczania terroryzmu oraz podejmowanie inicjatyw mających wpływ na właściwą realizację zadań Policji w tym zakresie;
- współpraca z krajowymi i zagranicznymi formacjami właściwymi w sprawach przeciwdziałania terroryzmowi i jego zwalczania¹⁵.

Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, jako centralna jednostka specjalna, oficjalnie działa w unijnej grupie zadaniowej Atlas. Grupa Atlas, zrzeszająca centralne jednostki antyterrorystyczne policji państw Unii Europejskiej, została powołana celem zapewnienia mieszkańcom UE wysokiego poziomu bezpieczeństwa poprzez wzajemną współpracę, wymianę informacji oraz doświadczeń pomiędzy odpowiednimi siłami policyjnymi. Do głównych zadań Atlasu należy również stałe podnoszenie poziomu profesjonalizmu zrzeszonych w nim jednostek, a w przypadku zagrożenia terrorystycznego na dużą skalę wzajemne wsparcie, prowadzenie wspólnych projektów oraz operacji. Obecnie w skład Atlasu wchodzi 35 specjalnych jednostek policyjnych z 27 państw Unii Europejskiej, powołanych do fizycznego zwalczania terroryzmu. Jednostki z Norwegii oraz Szwajcarii uczestniczą w pracach Atlasu, lecz jako reprezentanci państw spoza Unii Europejskiej nie mają prawa głosu oraz nie korzystają z unijnych środków finansowych. Jak wspomniano, Polskę w Atlasie reprezentuje Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji¹⁶.

Utrzymanie w pełnej gotowości i sprawności jednostek antyterrorystycznych i innych jednostek Policji, które wykonują zadania w obszarze zwalczania zagrożeń terrorystycznych, wymusza stosowanie permanentnego szkolenia funkcjonariuszy. Zachowanie sprawności fizycznej to jeden z tych elementów, które mają bezpośrednie przełożenie na stan bezpieczeństwa obywateli, ponieważ źle ukierunkowane szkolenie o nieodpowiednio dobranej tematyce nie spełnia oczekiwań szkoleniowców, szkolenych oraz formacji¹⁷. Efektywność kształcenia, przede wszystkim jego jakość, była przedmiotem wielu opracowań teoretycznych i badań empirycznych¹⁸. Polski system szkolenia funkcjonariuszy obejmuje szkolenie zawodowe i doskonalenie zawodowe w Policji¹⁹.

¹⁵ <<http://policja.pl/pol/kgp/biuro-operacji-antyter/>>, 9 maja 2018 r.

¹⁶ <<http://policja.pl/pol/kgp/biuro-operacji-antyter/atlas/41550,Unijna-grupa-zadaniowa-quotAtlasquot.html>>, 9 maja 2018 r.

¹⁷ T. Boydell, M. Leary, *Identyfikacja potrzeb szkoleniowych*, Kraków 2001, s. 7.

¹⁸ M. Fałdowski, M. Nepelski, *System szkolnictwa policyjnego — zarys problemu*, „Przegląd Policyjny” 2017, nr 3, s. 19–20.

¹⁹ Szerzej: M. Nepelski, *Systemy kształcenia krajowych formacji bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 2015 („Bezpie-

¹² Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (DzU z 2017 r., poz. 2067).

¹³ Tamże, art. 18a.

¹⁴ Biuro wykonuje zadania specjalnej jednostki interwencyjnej, o której mowa w decyzji Rady 2008/617/WSiSW z 23 czerwca 2008 r. w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej w sytuacjach kryzysowych (Dz. Urz. UE L 210 z 6 sierpnia 2008 r., s. 73).

Edukacja na rzecz identyfikacji i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym. Wybrane inicjatywy dydaktyczne Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie jest publiczną szkołą wyższą służb państwowych, nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz jednostką organizacyjną Policji w rozumieniu ustawy o Policji. Uczelnia nawiązuje do chlubnych tradycji polskiej Policji, podkreślając rolę etosu w policyjnej służbie. Misją uczelni jest szerzenie wiedzy z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych, w szczególności dotyczącej bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym celu przygotowana została oferta dydaktyczna, skierowana głównie do funkcjonariuszy służb publicznych, w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, kryminologii i zarządzania, jak również dla studentów cywilnych i innych osób niebędących funkcjonariuszami Policji. Zadania stawiane uczelni dostosowane są do potrzeb służb podległych ministrowi spraw wewnętrznych i administracji oraz przez niego nadzorowanych, a także są zbieżne z priorytetami komendanta głównego Policji.

Proces kształcenia w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie ściśle wiąże się z realizacją misji uczelni, ale też ewoluuje w kierunku zgodnym z nowymi trendami zwalczania przestępczości, dowodem czego jest uruchamianie nowych kierunków kształcenia. Nadrzędnym celem Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie jest utrzymanie wysokiej pozycji w zakresie przekazywania wiedzy oraz kształtowania postaw propaństwowych przede wszystkim funkcjonariuszy służb, ale także studentów cywilnych. Natomiast wizja — to zachowanie statusu publicznej uczelni prowadzącej badania naukowe oraz osiągającej możliwie najwyższy poziom kształcenia z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb służb publicznych oraz oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego. Siłą uczelni jest wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna oraz doskonale wyposażona i zorganizowana baza dydaktyczna.

Strategia Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie realizującej zadania zarówno jako jednostka organizacyjna Policji, jak i publiczna szkoła wyższa, wymusza zaangażowanie pracowników wszystkich jednostek organizacyjnych i komórek administracji. Uczelnia będzie kształcić kadry w dziedzinie administracji publicznej oraz bezpieczeństwa wewnętrznego państwa²⁰.

W aspekcie przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym aktywność Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie ukierunkowana jest na analizę zagrożeń oraz ocenę wrażliwości na zagrożenia terrorystyczne, realizację badań naukowych, w tym dotyczących użytecznych technologii.

czeństwo i Administracja. Zeszyty naukowe Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej”), s. 5–14.

²⁰ Uchwała nr 143 Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z 22 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Strategii rozwoju Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie na lata 2018–2021.

W strukturze uczelni funkcjonują dwie specjalne komórki zajmujące się zagadnieniami związanymi z badaniem zjawiska terroryzmu: Zakład Studiów nad Przestępczością Zorganizowaną i Terroryzmem oraz Zakład Cyberbezpieczeństwa. Zajmują się one m.in. przygotowaniem policjantów i funkcjonariuszy innych służb państwowych do realizacji zadań w zakresie zwalczania terroryzmu; identyfikowaniem nowych zagrożeń i form terroryzmu; proponowaniem organizacyjnych, prawnych oraz taktycznych i technicznych rozwiązań służących rozpoznawaniu i zwalczaniu zjawiska; opiniowaniem skuteczności funkcjonowania struktur jednostek powołanych do zwalczania terroryzmu; przygotowaniem i proponowaniem zmian w przepisach prawa kształtujących proces sprzyjający rozpoznawaniu i zwalczaniu zagrożeń terrorystycznych.

Uczelnia stale współpracuje z jednostkami terenowymi Policji, Komendą Główną Policji, w tym Biurem Operacji Antyterrorystycznych, oraz innymi służbami wykonującymi zadania w zakresie zwalczania zagrożeń terrorystycznych, takimi jak Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna czy wyspecjalizowane jednostki Wojska Polskiego. Osoby z wymienionych formacji współpracują z uczelnią w charakterze nauczycieli stowarzyszonych, co ma nieoceniony walor praktyczny.

Także nauczyciele akademicki uczelni byli uczestnikami, organizatorami i kierownikami wielu ćwiczeń praktycznych z zakresu fizycznego zwalczania terroryzmu, o zasięgu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Organizowali pracę antyterrorystów oraz nią kierowali, biorąc udział w wielu akcjach i operacjach policyjnych. Ponadto uczestniczyli w przedsięwzięciach o znaczeniu międzynarodowym jako eksperci z zakresu zwalczania zagrożeń terrorystycznych.

Podstawową formą aktywności Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie jest działalność dydaktyczna. W szkoleniach i doskonaleniu zawodowym realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie uczestniczą przede wszystkim funkcjonariusze Policji. Z oferty dydaktycznej uczelni korzystają również funkcjonariusze innych służb. Przedmiotowe przedsięwzięcia dydaktyczne są realizowane na podstawie programów szkolenia zatwierdzonych przez komendanta głównego Policji, ewentualnie programów uczelni.

Zazwyczaj pierwsze czynności związane z zagrożeniem o charakterze terrorystycznym podejmują funkcjonariusze Policji służący w jednostce terenowej. Aktywne pełnienie służby umożliwia uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia zapobiegania przestępczości, w tym także tej o znamionach aktów terrorystycznych²¹. Dlatego niezbędne jest, aby treści związane z zagrożeniami terrorystycznymi były uwzględnione już w programie szkolenia zawodowego podstawowego²², gdzie w ramach przedmiotu — działania policjanta w sytuacjach kryzysowych

²¹ J. Bartoszek, *Rola Policji...*, wyd. cyt., s. 287–288.

²² Decyzja nr 130 komendanta głównego Policji z 8 czerwca 2017 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 37).

omawiane są zasady postępowania w sytuacji ataku terrorystycznego. Natomiast kolejny poziom szkolenia, jakim jest szkolenie dla absolwentów szkół wyższych²³ (szkolenie oficerskie), uwzględnia specjalistyczne treści przekazywane w ramach przedmiotu — zagrożenia ze strony współczesnego terroryzmu. Obejmują one charakterystykę współczesnego terroryzmu, aspekty prawne i organizacyjne z tym związane, jak też kwestie dotyczące rozpoznania zjawiska, zapobiegania i przeciwdziałania mu oraz jego zwalczania²⁴.

Wiedza przekazywana funkcjonariuszom Policji podczas szkoleń zawodowych uzupełniana jest w trakcie kursów specjalistycznych, które odbywają się w formie doskonalenia zawodowego. Do najważniejszych szkoleń z zakresu zwalczania terroryzmu realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie należy zaliczyć:

1. Kurs specjalistyczny dla dowódców podoperacji antyterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych. To szkolenie, w którym udział biorą policjanci przewidziani do pełnienia funkcji dowódców podoperacji antyterrorystycznych²⁵.
2. Kurs specjalistyczny dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym²⁶. Ma on na celu przygotowanie funkcjonariuszy do planowania działań antyterrorystycznych realizowanych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym oraz do prowadzenia takich działań. W ramach omawianego przedsięwzięcia szkoleniowego uczestnicy kursu doskonalą swoje umiejętności na symulatorze działań Policji w sytuacjach kryzysowych.
3. Kurs specjalistyczny dla dowódców akcji i operacji policyjnych, w ramach których mogą być prowadzone działania antyterrorystyczne²⁷.
4. Kurs specjalistyczny dla funkcjonariuszy pełniących służbę dyżurną w Komendzie Głównej Policji, komendach wojewódzkich/stołecznej Policji. Treści tego kursu ukierunkowane są m.in. na reakcję związaną z zaistnieniem zagrożenia lub bezpośredniego ataku o charakterze terrorystycznym²⁸.

²³ Decyzja nr 160 komendanta głównego Policji z 12 lipca 2017 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 49).

²⁴ Zob. szerzej: M. Fałdowski, *Szkolenie oficerskie w Policji*, „Policja. Kwartalnik kadry kierowniczej Policji” 2017, nr 2, s. 96–103.

²⁵ Decyzja nr 301 komendanta głównego Policji z 22 września 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców podoperacji antyterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 73).

²⁶ Decyzja nr 125 komendanta głównego Policji z 30 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 35).

²⁷ Decyzja nr 173 komendanta głównego Policji z 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 35).

²⁸ Decyzja nr 272 komendanta głównego Policji z 19 sierpnia 2015 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego dla służby dyżurnej Komendy Głównej Policji, komend wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej Policji (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 63).

5. Kurs specjalistyczny dla funkcjonariuszy służby kryminalnej i śledczej z zakresu taktyki i technik przesłuchań. Ta forma kształcenia dotyczy specjalistycznych metod i praktycznych umiejętności prowadzenia rozmów i przesłuchań²⁹.

6. Kurs specjalistyczny dla policjantów i prokuratorów z zakresu zastosowania przesłuchania poznawczego (kognitywnego). Przygotowuje on do przeprowadzenia procedury przesłuchania poznawczego, użytecznej do uzyskania zeznań w szczególnie kluczowych lub trudnych sytuacjach w sprawach poważnych przestępstw³⁰.

Jedną z form przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym, jako specyficznemu rodzajowi incydentów o charakterze przestępczym, jest analiza kryminalna, czyli poszukiwanie relacji pomiędzy informacjami dotyczącymi zdarzeń, osób oraz danymi pochodzącymi z innych źródeł. Stosowana jest głównie w sprawach wielowątkowych, rozległych terytorialnie, obejmujących swoim zakresem znaczną liczbę zdarzeń lub podmiotów, charakteryzujących się rozległą strukturą powiązań przestępczych, w których zawodzą tradycyjne metody śledzenia i kojarzenia faktów. Zastosowanie analizy kryminalnej umożliwia ustalenie lub przewidywanie powiązań pomiędzy zgromadzonymi faktami, co pozwala na budowanie, weryfikowanie i eliminację wersji śledczych. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie była pionierem edukacji w omawianym obszarze. Na kursie specjalistycznym z zakresu analizy kryminalnej przeszkolono analityków kryminalnych nie tylko z Policji, lecz także z innych służb, w kompetencjach których mieszczą się zagrożenia terrorystyczne.

Wiedza i umiejętności funkcjonariuszy Policji w zakresie omawianego zjawiska są pogłębiane w trakcie dalszego szkolenia podejmowanego w ramach służby, w tym w ramach studiów I i II stopnia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, a także studiów podyplomowych.

Podsumowanie

W ostatnich latach można zaobserwować nowe formy współdziałania organizacji terrorystycznych z międzynarodowymi grupami przestępczymi. Wynika to z konieczności dostosowania metod pozyskiwania środków finansowych na prowadzoną działalność terrorystyczną. Obszar ten jest rozpoznawany przez organizacje zwalczające terroryzm, stanowiąc jednocześnie element edukacji, również w Policji. W odniesieniu do terroryzmu podstawową formą jego zwalczania jest kształtowanie świadomości występujących zagrożeń, trafnej ich identyfikacji oraz zwalczania. Eksperti zajmujący się problematyką terroryzmu przede wszystkim wskazują na potrzebę celowego rozpoznania

²⁹ Decyzja nr 272 komendanta głównego Policji z 2 listopada 2017 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu nauczania kursu specjalistycznego z zakresu taktyki i technik przesłuchań (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 70).

³⁰ Program szkolenia — Przesłuchanie poznawcze, Szczytno, maj–czerwiec 2018 r.

zjawiska, utrzymując znaczenie zdolności i umiejętności zbierania informacji, ich przetwarzania i właściwego wykorzystania. Także umiejętność skutecznego działania czy likwidowania zagrożenia poprzez efektywne wyszkolenie funkcjonariuszy jest jednym z filarów zwalczania terroryzmu. Wymienione w opracowaniu wybrane szkolenia za-

wierają interdyscyplinarną wiedzę, gdyż tylko całościowe przygotowanie funkcjonariusza jest gwarantem skutecznej walki z opisywanym zjawiskiem. Nacisk na zdobycie celowych umiejętności w połączeniu z wiedzą i doświadczeniem trenerów jest priorytetem w kształceniu kadr policyjnych zwalczających zjawisko terroryzmu.

Zbigniew Kazimierz Mikołajczyk¹

Poznawcze i utylitarne aspekty zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na poziomie lokalnym

Streszczenie: Problematyka bezpieczeństwa w ruchu drogowym należy do kluczowych problemów społecznych. Duża liczba zdarzeń drogowych i skutki, jakie niosą one ze sobą wywiera niewątpliwe piętno na społeczeństwie. Skutkuje to potrzebą prowadzenia badań naukowych w tym obszarze oraz planowania i wdrażania różnorodnych działań zapobiegawczych. Ważną rolę w tym względzie odgrywają działania na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym prowadzone przez Policję. Ściganie sprawców przestępstw, kontrola ruchu drogowego i realizowane czynności profilaktyczne przynoszą wymierne efekty w porcesie poprawy bezpieczeństwa.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo wewnętrzne, porządek publiczny, Policji, bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Abstract: The problem of road traffic safety is one of the most important social issues. A large number of road accidents and their consequences have an unquestionable impact on society. This results in the need to conduct scientific research in this area and to plan and implement various preventive measures. An important role in this respect is played by activities designed by the police to improve road traffic safety. The prosecution of perpetrators of crimes, traffic control and preventive measures bring tangible results in terms of traffic safety improvement.

Keywords: internal security, public order, police, road traffic safety

Wstęp

Szybkie tempo rozwoju współczesnego świata powoduje powstawanie nowych zagrożeń w różnych obszarach życia społecznego. „Wszechobecność zagrożeń w środowisku bezpieczeństwa każdego państwa powoduje konieczność budowy systemów, których istotą jest przeciwdziałania im oraz minimalizacja skutków ich ewentualnego wystąpienia”². Instytucjonalne rozwiązania systemu bezpieczeństwa państwa uwzględniają rozpoznawanie, zwalczanie zagrożeń bezpieczeństwa oraz zapobieganie im. Każdy z podmiotów opisanego systemu opracowuje i wdraża

odpowiednie procedury i organizuje zakres współdziałania międzyinstytucjonalnego. Jednym z takich podmiotów jest Policja — uzbrojona, schierarchizowana, umundurowana formacja, przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego³. To na tej służbie spoczywa obowiązek przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa, na które bezpośrednio narażeni są mieszkańcy. Analiza literatury przedmiotu⁴ i wyników badań prowadzonych w obszarze

³ Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn. DzU z 2017 r., poz. 2067), art. 1.

⁴ Por.: B. Wiśniewski, *System bezpieczeństwa...*, wyd. cyt.; tenże, *Poznawcze i utylitarne aspekty diagnozy przygotowań obronnych administracji publicznej*, Bielsko Biala 2011; B. Wiśniewski, Z. Ścibiorek, A. Dawidczyk, B.R. Kuc, *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki*, Warszawa 2015; B. Wiśniewski, *Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych*, Szczytno 2011; tenże, *Od nauk wojskowych do nauk o bezpieczeństwie*, Szczytno 2014; B. Hołyst, *Bezpieczeństwo społeczeństwa*, Warszawa 2015; tenże, *Zagrożenia ładu społecznego*, Warszawa 2013; tenże, *Kryminologia*, Warszawa 2016; J. Czapska, J. Widacki, *Bezpieczeństwo lokalne. Społeczny kontekst prewencji kryminalnej*, Warszawa 2000; A. Misiuk, *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego: zagadnienia prawno-ustrojowe*, Warszawa 2008; R. Wróblewski, *Wprowadzenie do nauk o bezpieczeństwie*, Siedlce 2017; M. Karpiuk, *Miejsce samorządu terytorialnego w przestrzeni bezpieczeństwa narodowego*,

¹ Podinsp. dr Zbigniew Kazimierz Mikołajczyk — zastępca komendanta, prorektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, adiunkt Zakładu Bezpieczeństwa Katedry Polityk Publicznych Instytutu Politologii Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, członek Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego, współpracownik Międzynarodowego Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego; autor licznych publikacji w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego i historii (pozycje książkowe — 5; artykuły — 24; programy — 17).

Adres do korespondencji: <zbyszekstruna@op.pl>.

² B. Wiśniewski, *System bezpieczeństwa państwa. Konteksty teoretyczne i praktyczne*, Szczytno 2013, s. 15.

bezpieczeństwa publicznego pozwalają na wytypowanie wielu rodzajów zagrożeń w zależności od dziedziny życia, w jakiej one występują⁵.

Utylitarne spojrzenie klasyfikuje wszystkie zagrożenia bezpieczeństwa na występujące lokalnie i globalnie. Te pierwsze wywierają istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa obywateli. A wśród nich wysokie miejsce zajmują zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Celem niniejszej pracy jest ukazanie teoretycznych podstaw planowania i realizacji działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym na poziomie lokalnym. W tym celu poddano analizie stan bezpieczeństwa i zakres działań, jakie realizuje Policja na szczeblu powiatu. Za teren badań przyjęto obszar miasta Płocka (powiat grodzki) oraz teren powiatu ziemskiego płockiego. Jest on obsługiwany przez Komendę Miejską Policji w Płocku. Jest to specyficzna jednostka, która łączy w swoich działaniach specyfikę miasta i powiatu ziemskiego i z tego względu stanowi próbę reprezentatywną dla obszarów wiejskich i miejskich jednocześnie. Ramy czasowe analizy danych liczbowych zostały wybrana celowo, gdyż w tym okresie wprowadzono całą gamę przedsięwzięć profilaktycznych, które w dalszych latach przełożyły się na poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Płock należy do byłych miast wojewódzkich, które po reformie administracyjnej działają na zasadach powiatu w granicach administracyjnych miasta i jednocześnie utworzono powiat ziemski obejmujący wszystkie gminy miejskie i wiejskie powiatu.

Warszawa 2014; M. Cieślarczyk, *Kultura bezpieczeństwa i obronności*, Siedlce 2007; M. Cieślarczyk, *Teoretyczne i metodologiczne podstawy badania problemów bezpieczeństwa i obronności państwa*, Siedlce 2000; R. Zięba, *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego*, Warszawa 1999; W. Fehler, *Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski. Aspekty teoretyczne i praktyczne*, Warszawa 2012; W. Bratton, P. Knobler, *Przełom. Jak szef Policji Nowojorskiej powstrzymał epidemię przestępstw*, tłum. A. Polkowski, Poznań 2000; G.L. Kelling, C.M. Coles, *Wybite szyby. Jak zwalczyć przestępczość i przywrócić ład w najbliższym otoczeniu*, tłum. B. Ludwiczak, Poznań 2000; J. Czapska, J. Wójcikiewicz, *Policja w społeczeństwie obywatelskim*. Kraków 1999 oraz J. Czapska, P. Mączyński, K. Struzińska, *Bezpieczne miasto. W poszukiwaniu wiedzy przydatnej praktykom*, Kraków 2017; P. Sienkiewicz (red.), *Inżynieria systemów bezpieczeństwa*, Warszawa 2015; T. Łachacz, *Wspólnota samorządowa wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń społecznych*, Szczytno 2017; J. Stawnicka, *Strategia marketingu narracyjnego w Policji. Nowoczesny wymiar kreowania wizerunku*, Dąbrowa Górnicza 2014; J. Stawnicka, I. Klonowska, *Partnerstwo służb dzielnicowych ze społecznością lokalną na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego z perspektywy działań społeczno-wychowawczych*. Warszawa 2017; też, *Rola dzielnicowego w nowoczesnej formacji policyjnej z perspektywy działań edukacyjno-wychowawczych i profilaktycznych w społecznościach lokalnych*, Warszawa 2017; A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Warszawa 2011; D. Hryszkiewicz, P. Suchanek, *Zarządzanie strategiczne w Policji. Teoria i praktyka*, Szczytno 2014; P. Bogdalski, M. Nepelski (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014; M. Nepelski, J. Struniawski, *Profilaktyka bezpieczeństwa*, Szczytno 2017; M. Lisiecki, *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Warszawa 2011.

⁵ Por. K. Sienkiewicz-Małjurek, Z. Niczyporuk, *Bezpieczeństwo publiczne. Zarys problematyki*, Gliwice 2011, s. 44.

Stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie miasta i powiatu płockiego

Potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie miasta i powiatu płockiego można wytłumaczyć danymi liczbowymi przedstawiającymi stan zagrożenia z przedmiotowego obszaru. Znajduje to swe uzasadnienie również w działaniach policyjnych podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa, które zostały opisane w dalszej części pracy. Wybór danych z 2015 r. podyktowany był faktem wdrożenia w tym roku działań, które są powtarzane corocznie do chwili obecnej. Należy podkreślić, że w 2015 r. na terenie powiatu grodzkiego i ziemskiego zaistniało 257 wypadków drogowych, w których 31 osób zginęło a 333 osoby zostały ranne. Rok wcześniej odnotowano 342 wypadki, w których zginęły 24 osoby i 441 osób zostało rannych⁶. Rok 2016 przyniósł liczbę 276 wypadków drogowych z 18 osobami zabitymi i 325 osobami rannymi⁷. Zdarzeń drogowych, wyczerpujących znamiona wykroczenia, określonego w art. 86 § 1 kodeksu wykroczeń w analizowanych latach było kolejno: 2013, 2167 i 2541. Porównanie szczegółowych danych w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym zamieszczono w diagramie 1.

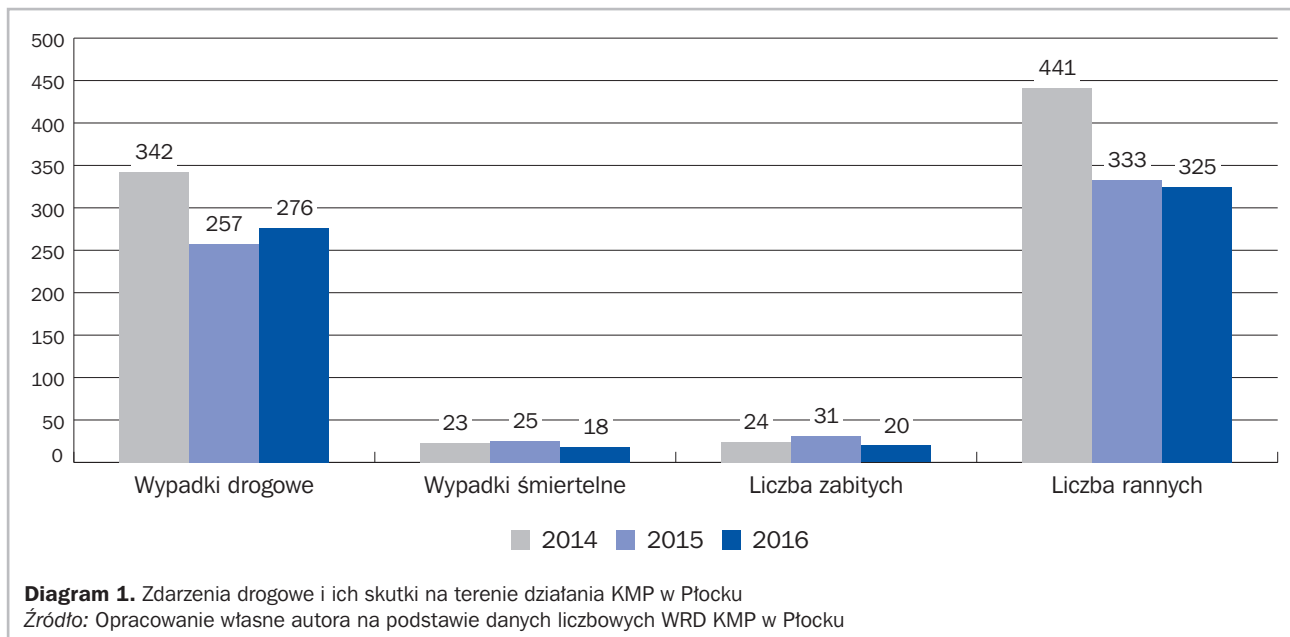
Analiza treści diagramu jednoznacznie wskazuje na spadek liczby ofiar śmiertelnych i rannych w wypadkach drogowych, jakie miały miejsce w analizowanym okresie na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Płocku. Zasadne wydaje się rozbięcie przedstawionych danych na powiat grodzki i ziemski. W tabeli 1 zamieszczono dane na temat zdarzeń, które zaistniały na terenie powiatu grodzkiego, czyli w granicach administracyjnych miasta.

Według danych statystycznych liczba zdarzeń drogowych na terenie miasta rośnie. Najgroźniejsze skutki zdarzeń odnotowano w roku 2014. Poziom zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym należy określić jako wysoki i wymagający planowania i wdrażania przedsięwzięć zapobiegawczych.

Analiza danych liczbowych Komendy Miejskiej Policji w Płocku pozwoliła również na scharakteryzowanie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie powiatu ziemskiego płockiego (tabela 2). W roku 2015 na terenie powiatu zaistniały 144 wypadki drogowe, w których 26 osób zginęło a 203 uczestników zostało rannych. Konsekwencje w postaci uszkodzeń samych pojazdów miały miejsce w 728 przypadkach. Z danych policyjnych wynika, że największym problemem był wzrost liczby osób zabitych wśród pieszych w porównaniu do lat ubiegłych. Do tego rodzaju wypadków doszło na terenie gminy: Gąbin, Słubice, Bodzanów, Nowy Duninów i Mała Wieś. Największa liczba wypadków drogowych miała miejsce w gminie Słubice, Słupno i Bulkowo. Szczegółowe dane w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w poszczególnych gminach przedstawiono w tabeli 2.

⁶ Dane liczbowe WRD KMP w Płocku, System Ewidencji Wypadków i Kolizji, styczeń–grudzień 2014 r.

⁷ Dane liczbowe WRD KMP w Płocku, System Ewidencji Wypadków i Kolizji, styczeń–grudzień 2016 r.

Rodzaj zdarzenia	Wypadki			Zabici			Ranni			Kolizje		
rok	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
liczba	177	113	130	6	5	6	213	130	144	1504	1439	1662

Tabela 1. Liczba i skutki wypadków drogowych na terenie powiatu grodzkiego

Źródło: Opracowanie własne autora na podstawie danych liczbowych WRD KMP w Płocku

GMINA	Wypadki	Zabici	Ranni	Kolizje
Stara Biała	18	1	27	71
Brudzeń Duży	6	1	15	37
Bielsk	13	2	18	59
Bodzanów	13	2	16	64
Bulkowo	5	-	11	12
Drobin	7	-	8	48
Gąbin	13	1	20	68
Słubice	4	2	2	11
Łąck	6	-	12	46
Nowy Duninów	7	4	7	32
Radzanowo	17	6	19	77
Słupno	5	1	8	53
Staroźreby	9	1	13	52
Wyszogród	15	3	19	58
Mała Wieś	6	2	8	40
Razem	144	26	203	728

Tabela 2. Zdarzenia drogowe i ich skutki w 2015 r. w poszczególnych gminach powiatu ziemskiego płockiego

Źródło: Opracowanie własne autora na podstawie danych liczbowych WRD KMP w Płocku

Dla pełnego scharakteryzowania poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym niezbędne jest ukazanie przyczynowości zaistniałych zdarzeń drogowych. Tabela 3 prezentuje szczegółowe dane w zakresie najczęstszych przyczyn wypadków drogowych na terenie powiatu ziemskiego płockiego.

Przyczyna	Liczba wypadków	% ogólnej liczby wypadków
Niebezpieczna prędkość	71	49,3
Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	38	26,4
Nieprawidłowe wyprzedzanie, omijanie, cofanie	18	12,5
Błędy osób pieszych	5	3,5
Pozostałe przyczyny	12	8,3

Tabela 3. Przyczyny zdarzeń drogowych odnotowanych na drogach powiatu ziemskiego płockiego w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne autora na podstawie danych liczbowych WRD KMP w Płocku

Analiza przytoczonych powyżej danych jednoznacznie wskazuje, że najczęstszą przyczyną zdarzeń drogowych odnotowanych na drogach powiatu ziemskiego płockiego była nadmierna prędkość. Problem stanowiły również nieudzielenia pierwszeństwa przejazdu i źle wykonywane manewry na drodze. Duży związek z liczbą zaistniałych zdarzeń ma natężenie ruchu kołowego i pieszego. Specyfika tego ruchu uzależniona jest od sieci dróg i zastosowanych rozwiązań inżynierskich. Przez teren powiatu przebiegają cztery drogi krajowe i dwanaście dróg wojewódzkich, które stanowią połączenie sieci autostrad i dróg ekspresowych z północnej części kraju do Warszawy i ruchu tranzytowego wschód — zachód. Jedna

trzecia wszystkich wypadków miała miejsce na drogach krajowych. Najwięcej zdarzeń ze skutkiem śmiertelnym miało miejsce na drodze nr 60 i 62.

Charakterystyka Komendy Miejskiej Policji w Płocku

Komenda Miejska Policji w Płocku prowadzi działania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu grodzkiego, czyli w granicach administracyjnych miasta Płocka oraz na terenie powiatu ziemskiego, czyli w gminach, tj.: Słubice, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Drobin, Stara Biała, Brudzeń Duży, Bielsk, Staroźreby, Bulkowo, Bodzanów, Słupno, Radzanowo, Mała Wieś i Wyszogród. W zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, działania prowadzą wyspecjalizowane komórki komendy, tj. Wydział do Walki z Przystępczością Przeciwko Życiu i Zdrowiu i Referat Techniki Kryminalistycznej w zakresie czynów kwalifikowanych jako przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji oraz Wydział Ruchu Drogowego w zakresie kontroli ruchu drogowego i obsługi zdarzeń drogowych. Komórkami i jednostkami wspierającymi opisane działania są: Wydział Prewencji, Wydział Patrolowo-Interwencyjny, posterunki Policji i Komisariat Policji w Płocku i w Gąbinie. Specyfika zadań przypisanych komendzie miejskiej Policji jest bardzo szeroka, jednak kwestia zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym została wyszczególniona przez ustawodawcę jako jedno z głównych zadań: „Do zakresu działań komendy powiatowej Policji należą w szczególności:

- 1) tworzenie i realizacja, we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi, programów prewencyjnych ukierunkowanych na:
  - a) zapewnienie osobom zamieszkałym na obszarze powiatu bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych,
  - b) zwalczanie przestępczości,
  - c) ujawnianie, zapobieganie i zwalczanie zjawisk patologii społecznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
  - d) zapewnienie mieszkańcom możliwości sygnalizowania lub zgłaszania Policji o zdarzeniach i sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia albo porządkowi publicznemu, a także stworzenie warunków umożliwiających natychmiastową reakcję Policji na takie sygnały lub zgłoszenia,
  - e) organizowanie, koordynowanie i wykonywanie czynności patrolowych, interwencyjnych oraz ochronnych,
  - f) edukacja mieszkańców w zakresie uwarunkowań dotyczących utrzymywania porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz aktywnego udziału w przedsięwzięciach profilaktycznych podejmowanych na obszarze powiatu,
  - g) kreowanie w społecznościach lokalnych pozytywnego wizerunku Policji oraz podejmowanych przez Policję działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego;

- 2) wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu ujawniania przestępstw i sprawnego wykrywania ich sprawców, współdziałając w tym zakresie z innymi jednostkami Policji;
- 3) prowadzenie i koordynowanie poszukiwań osób i rzeczy, a także identyfikacja osób i zwłok, współdziałanie w tym zakresie z innymi jednostkami Policji, organami administracji publicznej i organizacjami społecznymi;
- 4) koordynowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych podejmowanych przez jednostki Policji nadzorowane przez komendanta powiatowego Policji oraz udzielanie tym jednostkom wsparcia;
- 5) realizowanie zadań związanych z zabezpieczeniem śladów i dowodów przestępstwa na miejscach zdarzeń;
- 6) organizowanie, wykonanie, nadzór i kontrola działań Policji w zakresie pełnienia służby przez policjantów służby prewencyjnej;
- 7) organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie funkcjonowania służb dyżurnych w jednostkach Policji nadzorowanych przez komendanta powiatowego Policji;
- 8) planowanie i organizacja działań własnych związanych z realizacją zadań w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego podczas organizowanych zgromadzeń publicznych i protestów społecznych oraz w związku z odbywaniem się imprez masowych;
- 9) organizowanie i wykonywanie, nadzór i kontrola działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania wykroczeń oraz współdziałanie na obszarze powiatu w tym zakresie z organami ochrony prawnej, administracji publicznej oraz organizacjami społecznymi, inicjowanie lokalnej polityki zapobiegania, ujawniania i ścigania sprawców wykroczeń;
- 10) ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz porządku publicznego w komunikacji publicznej oraz na wodach i terenach przywodnych;
- 11) wykonywanie czynności zapewniających bezpieczeństwo i porządek w ruchu na drogach publicznych przez kierowanie tym ruchem oraz jego kontrolowanie;
- 12) realizowanie zadań związanych z likwidacją skutków zdarzeń drogowych oraz zabezpieczeniem procesowym śladów i dowodów;
- 13) analizowanie zjawisk w dziedzinie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, określanie tendencji w tym zakresie i kreowanie lokalnej polityki przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym;
- 14) edukacja mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej, w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg, wód i terenów przywodnych oraz przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym, na wodach i na tych terenach;
- 15) zapewnienie właściwych warunków opieki nad nieletnimi przebywającymi w izbie dziecka oraz realizacja programów wychowawczych;